

Kiitän Pekka Sauria kommunikatiivisen toiminnan hengessä kirjoitetusta vastauksesta *niin & näin* -lehdessä julkaistuun kolumniini Paras kolumni voittoa.

Tulkitsen vastauksen tarkentavan Saurin näkemyksiä habermaslaisesta kommunikatiivisesta ideaalista peilaamalla niitä Chantal Mouffen kriittisiin näkemyksiin konsensushakuisuudesta. Sauri päätyy ajatukseen, että nämä eivät ehkä ole lopulta täysin toistensa vastakohtia. Hän korostaa kuitenkin habermaslaista ideaalia päämääränä, johon tulee pyrkiä ”kaikin voimin”, ja näyttäisi myös uskovan, että kommunikaation laadussa on viime kädessä kyse jokaisen yksilön omasta valinnasta.

Lisään keskustelumme tätä ihanteen käytännöllistä puolta koskevan kommentin.

Itse en sinänsä vastusta pyrkimyksiä habermaslaisia ihanteita kohtaan. Vastustan *vaatimusta* toteuttaa niitä universaalisti kaikin voimin.

En usko, että on vain yksi oikea tapa tehdä politiikkaa tai edes käydä keskustelua. Nämä tosiaan ovat osittain eri asioita, eivätkä teot aina vastaa sanoja. Osittain keskustelu taas on luonteeltaan tekemistä, jossa käsitteet, lauseet ja kysymykset toimivat välttämättä myös todellisuutta muokkaavina työkaluina. Kommunikaatio on muutakin kuin parhaiden argumenttien tai vähän huonompienkin esittelyä ja arviointia silloinkin, kun pyritään tekemään juuri näitä asioita.

Habermaslaisittain kommunikoivalle keskustelulle on kuitenkin paikkansa, ja tilaa on kenties paljon enem-

män kuin se nyky maailmassa saa. On siis tilanteita, joissa Saurin vaatimus on oikeutettu.

Mutta siitä ei ole universaaliksi ratkaisuksi. Yksi esimerkki: jos jokin kysymys tai vallitsevasta radikaalisti poikkeava perusasetelma, vaikkapa ihmisoikeuksiin liittyvä, ignoroidaan järjestelmällisesti, saattaa olla oikeutettua tehdä näkemys tunnetuksi teoilla, jotka eivät istu habermasilaiseen kommunikatiiviseen ideaalimalliin sen sijaan, että odottaa puheenvuoroaan ikuisesti.

Sami Syrjämäki 4.5.2021

Vielä muutama kommenttien kommentti. Syrjämäki kirjoittaa: ”Itse en sinänsä vastusta pyrkimyksiä habermaslaisia ihanteita kohtaan. Vastustan *vaatimusta* toteuttaa niitä universaalisti kaikin voimin.” Tarkkaan ottaen kirjoitin, että Habermasin ideaalista puhetilannetta kohti ”kannattaa pyrkiä kaikin voimin”. En tietenkään voi ”vaatia” sitä enkä tiedä, mitä sen ”vaatiminen” voisi edes tarkoittaa.

Jos jokin ”vallitsevasta radikaalisti poikkeava perusasetelma ignoroidaan järjestelmällisesti”, tämä ignorointi voidaan totta kai disruptoida keskustelun ulkopuolisin keinoin. Mutta jos disruptio onnistuu, ollaan jo taas keskustelussa esittämässä paremmin tai huonommin perusteltuja näkemyksiä päätöksenteon pohjaksi.

Kiitos kommunikatiivista rationaliteettia vahvistavasta keskustelusta!

Pekka Sauri 5.5.2021